

навчальні матеріали, навчальне програмне забезпечення тощо) зберігаючи у доступному хмарному сховищі.

Список використаних джерел

1. Bonk C.J. (2006). The handbook of blended learning environments: Global perspectives, local designs. Jossey-Bass/Pfeiffer. (p.5).
2. Європейська комісія затвердила план дій щодо цифрової освіти на 2021-2027 роки. (2021). URL: <https://sqe.gov.ua/ievropeyskiy-osvitniy-prostir-obied/> (дата звернення 1903.2023).

Сергій ЗАХАРІН,

*доктор економічних наук,
головний науковий співробітник відділу
історії та філософії освіти
Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ
ORCID ID: 0000-0002-1263-8170*

ГІБРИДНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Уведення в Україні воєнного стану позначилося на організації роботи освітньої галузі. Війна змусила учасників освітнього процесу масово залишити місця свого проживання. Таке масштабне переміщення (у межах України та за кордон) вимагало нових зусиль із забезпечення рівного доступу до навчання, створення передумов для утримання здобувачів освіти і педагогів в українській системі освіти та їх повернення в разі виїзду за кордон. Міністерством освіти і науки України зробило низку кроків щодо трансформації методичного забезпечення організації освітнього процесу в закладах освіти під час дії правового режиму воєнного стану (очна, дистанційна, змішана та індивідуальна форми).

Реалізація змішаного навчання викликала потребу розроблення і впровадження дистанційних освітніх технологій. Онлайн освіта може бути такою ж ефективною, як і традиційна форма. Це вимагає грамотного застосування дистанційних технологій із відповідними методичними

підходами, що забезпечують інтерактивну взаємодію здобувачів освіти та педагогів.

Від початку повномасштабного вторгнення росії українська освіта зазнала багатьох трансформацій. Здобувачі освіти навчаються в перервах між повітряними тривогами та стресують у бомбосховищах. Частина учасників освітнього процесу, які опинилися в епіцентрі бойових дій, зазнали значних психічних і фізичних травм. Умови життя здобувачів освіти на сході та півдні України, де ведуться бойові дії, стають дедалі нестерпнішими. Українські здобувачі, рятуючись від війни, водночас наражаються на великий ризик розлучитися з родинами, втратити батьків, зазнати насилля, жорстокого поводження, сексуальної експлуатації, потрапити в тенета торгівців людьми. А виїхавши за кордон вони поєднують навчання в іноземних та українських школах.

Організація освітнього процесу в сучасних умовах і за сучасних цивілізаційних викликів невпинно прямує в бік гібридного або змішаного навчання з використанням елементів дистанційного навчання [1, с. 53].

Впровадження в систему освіти різноманітних інфомативно-комунікативних технологій є одним із шляхів оптимізації освітнього процесу, який приносить багато переваг та є значним кроком до спрощення організації освітнього процесу у закладах освіти і підвищення ефективності самостійної роботи здобувачів освіти, а також об'єктивної оцінки набутих компетентностей.

Освіта є одним із основних прав людини, передбачених статтею 26 Декларації прав людини [2], Конституції України [6] та Законом України про освіту [5].

Аспекти гібридного освітнього процесу освіти в Україні регулюються наступними нормативними документами: Національною доктриною розвитку освіти [3], Концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні [7], Національною програмою інформатизації [4], наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» [8].

Пріоритетом стратегії розвитку будь-якої країни, є соціально-економічний статус кожного регіону і навіть країни в цілому. Першочерговим завданням стратегії розвитку є формування сучасного та інноваційного освітнього простору, який дозволить кожному отримувати «освіту протягом усього життя». Розумні технології відіграють особливу роль у цьому відношенні, гарантуючи, що ця можливість реалізується за допомогою гібридного та змішаного навчання.

Світ прискорює темпи оновлення здобутих знань. Нині щороку оновлюється близько 5 % теоретичних знань і 20 % професійних. Тому лише

безперервна освіта може зробити здобувачів конкурентоспроможними після закінчення навчання.

Аналізуючи світову систему освіти, можна визначити такі глобальні тенденції: зростання ринку освітніх послуг та його розширення; доступність освіти для всього населення країни; прагнення забезпечити кожному право на освіту; надання можливостей отримати освіту дорослим; залучення додаткових ресурсів для забезпечення освіти дітей з особливими потребами (інклюзією); усвідомлення перспектив інвестування в людський капітал; інтенсивний розвиток змішаних або гібридних форм навчання здобувачів освіти (неформальне навчання); освітній простір став полікультурним та більш відкритим для формування міжнародного освітнього середовища.

На нашу думку, реалізація вищезазначених ключових тенденцій у закладах освіти дозволить їм зберегти конкурентоспроможність у наданні освітніх послуг на місцевому та міжнародному ринках, розширити контингент здобувачів освіти та йти в ногу з часом.

Гібридна (дистанційна або змішана) освіта передусім – це економія часу та гнучкість навчання: без прив'язки до конкретного місця і часу, темп вивчення курсу (окремого матеріалу) залежить від самого здобувача освіти.

Головна вимога здебільшого – встигнути виконати роботу у встановлені терміни. Ще однією перевагою є соціальна рівноправність, тобто рівні можливості здобуття освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я, матеріальної забезпеченості здобувача.

Список використаних джерел:

1. Bonk C.J. (2006). The handbook of blended learning environments: Global perspectives, local designs. Jossey-Bass/Pfeiffer, (p.5).
2. Герасименко В. В., Паткевич В. О. (2019). Не розвинені можливості системи освіти в Україні. Розвиток освітньої системи: європейський вектор: матеріали II Міжнародної науково-методичної конференції ХНУБА. Харків: ФОП Панов А.М. 52–53.
3. Загальна декларація прав людини. (2023). URL: (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення 21.03.2023)).
4. Закон України «Про Національну доктрину розвитку освіти». (2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text> (дата звернення 21.03.2023).
5. Закон України «Про Національну програму інформатизації». (2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text> (дата звернення 17.03.2023).